

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Møtesaksnr.: V-sak 7
Møtenr.: 4/2019
Møtedato: 7. mai 2019
Notatdato: 25. april 2019
Arkivsaksnr.: 2019/703
Saksansvarlig: Avdelingsdirektør Kristel Mari Jæger Skorge, FADM
Saksbehandler: Seniorrådgiver Kristin Flagstad, FADM

Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO

Det vises til at implementeringen av ny forskningsetikkloven tidligere har vært forelagt universitetsstyret i sak, jf. O-SAK 4, møte nr. 4/2017 Implementering av lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) ved Universitetet i Oslo. Ett av tiltakene som ble foreslått som ledd i arbeidet med å styrke det forskningsetiske arbeidet ved UiO, og som universitetsledelsen ønsket å implementere, var å revidere reglene for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet.

Et forslag til reviderte retningslinjer ble sendt på fakultetshøring 10. januar 2019 med frist for innspill 8. februar 2019. Dette er nødvendige justeringer for blant annet å tilpasse seg til det nye lovverket. Fakultetene støtter de foreslåtte endringene. Høringsinnspillene følger vedlagt. Saken har vært forelagt tjenestemannsorganisasjonene, og deres merknader er innarbeidet i forslaget.

Endringene som foreslås er disse:

- Ansvar for behandlingen av forskningsetiske saker ved institusjonen ligger hos rektor. Forskningsetiske saker behandles i dag ved fakultet, museum eller senter. Dette videreføres. Det foreslås å åpne for at dekanen skal kunne delegerere ansvaret for behandlingen av saken til prodekan ved lengre fravær.
- Det opprettes et Sentralt råd for mottak av forskningsetiske saker.
- Det opprettes en egen varslingslinje for forskningsetiske saker i *Si fra-systemet*.
- Krav til innhold i uttalelsen i saken fra dekan og Forskningsetisk utvalg konkretiseres.
- Forholdet mellom dekanens og Forskningsetisk utvalgs behandling av saken tydeliggjøres.
- Det opplyses om klageadgangen til Granskingsutvalget ved uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig.
- Rapporteringsplikten til Granskingsutvalget i saker om mulig alvorlig brudd på forskningsetiske normer legges til universitetsdirektør.
- Forholdet til personopplysningsloven tydeliggjøres.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Universitetsstyret vedtar forslag til Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Kristel Mari Jæger Skorge
avdelingsdirektør

Vedlegg:

1. Fremleggsnotat
2. Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO
3. Høringsinnspill
4. Lov 28. april 2017 om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

FRA
UNIVERSITETSDIREKTØREN

FREMLEGGNOTAT

Møtesaksnr.: V-sak 7
Møtedato: 7. mai 2019
Notatdato: 25. april 2019
Arkivsaksnr.: 2019/703
Saksbehandler: Seniorrådgiver Kristin
Flagstad, FADM

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO

1. Bakgrunn

Den nye forskningsetikkloven stiller krav om at forskningsinstitusjoner skal ha retningslinjer for behandling av saker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer og at institusjonene skal behandle disse sakene. Loven stiller videre krav til innholdet i uttalelsene i sakene. Forsker gis klageadgang til Nasjonalt utvalg for granskning av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget) dersom det konkluderes med vitenskapelig uredelighet i en uttalelse fra institusjonen.

Det vises til at implementeringen av ny forskningsetikklov var forelagt universitetsstyret i O-sak 4, møte nr. 4/2017 Implementering av lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) ved UiO. Ett av tiltakene som ble foreslått var å revidere Regler for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet.

Et forslag til reviderte retningslinjer ble sendt på fakultetshøring 10. januar 2019 med frist for innspill 8. februar 2019. Høringsinnspillene følger vedlagt. I forbindelse med oppfølgingen av høringen har retningslinjene blitt justert på to punkter, se nedenfor.

En ny personopplysningslov trådte i kraft 20. juli 2018, og forholdet til denne er også regulert i retningslinjene.

Det ble informert om forslaget i møte med tjenestemannsorganisasjonene 14. februar, og forslaget ble drøftet i møte 25. april. Tjenestemannsorganisasjonenes merknader er innarbeidet i forslaget.

2. Nærmere om endringene som foreslås og fakultetenes innspill til disse

Dette er endringene som foreslås:

- *Ansvar for behandling av sakene ved UiO*

Ansvar for behandlingen av forskningsetiske saker ved institusjonen ligger hos rektor. Forskningsetiske saker behandles i dag ved fakultet, museum eller senter, og dette videreføres. Det foreslås å åpne for at dekanen skal kunne delegeres ansvaret for behandlingen av saken. De fleste fakultetene støttet dette forslaget i høringsrunden. Saken ble forelagt tjenestemannsorganisasjonene som en informasjonssak i møte 14. februar. Tjenestemannsorganisasjonene så det som en utfordring at det ikke var presisert hvem dekanen kunne delegeres behandlingen av en forskningsetisk sak til, og det ble også pekt på at retningslinjene burde regulere hvem ansvaret for forskningsetiske saker overføres til ved dekanens inhabilitet. Det er nå tydeliggjort at prodekan vil være dekanens stedfortreder også ved

behandlingen av forskningsetiske saker når dekanen har lengre fravær. Dette tilsvarer løsningen i Normalregler for fakulteter. Dersom dekanen er inhabil, foreslås det at saken overføres til Forskningsetisk utvalg. Det vises til punkt 2 Ansvar og delegering i retningslinjene.

- *Sentralt råd for mottak av forskningsetiske saker*

Forskingsetiske saker er svært ulike, og varierer i alvorlighetsgrad. Forslaget til reviderte retningslinjer har etter høringen vært forelagt universitetsledelsen på nytt, og en så behov for at det gjøres en første vurdering av sakens alvorlighet, kompleksitet og påstandenes karakter for på det grunnlag å beslutte videre prosess. Alternativene vil kunne være:

- Behandling av dekanen ved det aktuelle fakultet.
- Ved mer alvorlige påstander og kompleksitet, vil saken kunne forelegges Forskningsetisk utvalg direkte.
- Mindre alvorlige saker som ligger innenfor Vitenskapsombudets mandat å ta stilling til, vil kunne forelegges Vitenskapsombudet med sikte på at den løses av Vitenskapsombudet før en eventuelt starter behandlingen av en forskningsetisk sak på fakultet eller i Forskningsetisk utvalg.
- Ved personlige motsetninger, vil universitetets Retningslinjer for håndtering av konflikter kunne få anvendelse.

Det foreslås at Sentralt råd skal bestå av avdelingsdirektør for Avdeling for forskningsadministrasjon, sekretær for Forskningsetisk utvalg, en representant fra Enhet for internrevisjon og en representant fra Avdeling for personalstøtte. Videre skal dekan konsulteres ved behov. Det vises til nytt punkt 8 Sentralt råd for mottak av forskningsetiske saker i retningslinjene.

- *Innmelding av forskningsetiske saker gjennom egen varslingslinje i **Si fra-systemet***

Det er i dag mulig å melde fra om forskningsetiske saker gjennom varslingskanalen for ansatte og i varslingslinjen for studenter i *Si fra-systemet*. Nettskjemaet for varslingssaker for ansatte og i varslingslinjen for studenter er imidlertid ikke tilpasset innmeldinger av forskningsetiske saker og blir i liten utstrekning brukt for å melde fra om forskningsetiske saker. Avdeling for forskningsadministrasjons forslag er derfor at innmelding av forskningsetiske saker skal kunne skje gjennom en egen varslingslinje i *Si fra-systemet*. Fakultetene støttet denne løsningen, og et nettskjema og en ny varslingslinje vil bli etablert. Det vises til punkt 6 Innmelding av forskningsetisk sak i retningslinjene.

- *Fakultetets behandling*

Fakultetet behandler i dag forskningsetiske saker, og reglene for saksbehandlingen på fakultet videreføres i all hovedsak, jf. punkt 9 Saksbehandlingsregler. Forskningsetikkloven har i § 8 stilt krav til at behandlingen av en forskningsetisk sak skal nedfelles i en skriftlig uttalelse, og til innhold i denne uttalelsen. I retningslinjene punkt 10 Skriftlig uttalelse er det konkretisert hvilke forhold som skal omtales i uttalelsen. En mal for uttalelser vil bli utarbeidet.

Forholdet mellom fakultets behandling og Forskningsetisk utvalg er presisert gjennom en endring i retningslinjene. Fakultetet skal orientere Forskningsetisk utvalg om resultatet av behandlingen av den forskningsetiske saken ved å oversende uttalelsen til utvalget, jf. punkt 11 Avslutning av saken og overføring til Forskningsetisk utvalg. Utvalget vil da enten kunne ta uttalelsen til etterretning, sende saken tilbake til fakultetet for å sikre at den er tilfredsstillende behandlet eller ta saken under behandling av eget initiativ. Dersom fakultetet konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, overføres saken som hovedregel til behandling i Forskningsetisk utvalg.

- *Forskningsetisk utvalgs behandling*

Forskningsetisk utvalg vil i tillegg til å være et supplement til fakultetets behandling av forskningsetiske saker, behandle særskilte forskningsetiske saker. Dette vil kunne gjelde henvendelser om mulige brudd fra internasjonale tidsskrifter, saker som berører flere institusjoner mv.

Reglene om behandling av saker i Forskningsetisk utvalg videreføres i hovedsak uendret i punkt 12-14. Bestemmelsen om konkretisering av kravene til innhold i uttalelse, gjelder tilsvarende for Forskningsetisk utvalgs uttalelse, jf. punkt 15 Utvalgets uttalelse.

- *Klage*

I uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, gis forskeren etter forskningsetikkloven rett til å påklage uttalelsen til Granskingsutvalget. I punkt 16 Klage er det inntatt en bestemmelse om forskerens klageadgang. Dersom en uttalelse fra Forskningsetisk utvalg konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan denne påklages til Granskingsutvalget.

- *Oppfølging av uttalelser i forskningsetiske saker*

Forskningsetikkloven pålegger forskningsinstitusjoner å rapportere saker om mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Granskingsutvalget. Rapporteringsplikten er foreslått lagt til universitetsdirektør.

For å sikre at det skjer en personalmessig oppfølging av forskningsetiske saker, er det gitt regler om hvordan HR skal kobles på når det foreligger en uttalelse i en forskningsetisk sak. Det vises til retningslinjene punkt 17, 18 og 19.

- *Forholdet til personopplysningsloven*

Personopplysningsloven får anvendelse for behandlingen av forskningsetiske saker, og forholdet til personopplysningsloven er nå regulert i retningslinjene.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Universitetsstyret vedtar forslag til Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO.

Vedlegg:

1. Forslag til Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO
2. Høringsinnspillene
3. Lov 28. april 2017 om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

UTKAST

Retningslinjer for behandling av enkeltsaker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved UiO

Disse retningslinjene er fastsatt av universitetsstyret...i medhold av forskningsetikkloven (lov 28. april 2017 nr. 23 om organisering av forskningsetisk arbeid) § 6 tredje ledd¹.

I Fellesregler for behandling av forskningsetiske saker

1. Definisjon av brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet

Med brudd på anerkjente forskningsetiske normer menes brudd på generelle og fagspesifikke retningslinjer for god vitenskapelig praksis, særlig viktig i denne forbindelse er generelle og fagspesifikke retningslinjer utarbeidet av De nasjonale forskningsetiske komitéene.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått fortsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. forskningsetikkloven § 8 andre ledd.

Heretter brukes fellesbetegnelsen «forskningsetisk sak» om det innmeldte forholdet².

Avvik innenfor medisinsk og helsefaglig forskning, som gjelder mulig brudd på helseforskningsloven (lov 20. juni 2008 nr. 44 om medisinsk og helsefaglig forskning), behandles administrativt iht. egne avviksrutiner, og tilsvarende vil mulig brudd på personopplysningsloven (lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger) ved behandling av personopplysninger i forskning behandles iht. egne avviksrutiner.

2. Ansvar og delegering

Formelt ansvarlig for behandlingen av forskningsetiske saker ved UiO er rektor eller den rektor bemyndiger. Myndigheten til å behandle og avgjøre en forskningsetisk sak på fakultetsnivå, delegeres til dekan. Prodekan vil være dekanens stedfortreder også ved behandling av forskningsetiske saker når dekanen har lengre fravær, jf. Normalregler for fakulteter § 5. Dersom dekanen er inhabil, skal saken overføres til Forskningsetisk utvalg.

3. Forskningsetisk utvalg

Forskningsetisk utvalg er UiOs redelighetsutvalg og rådgivende organ for forskningsetikk. Forskningsetiske saker kan forelegges for utvalget av rektor, dekan eller museumsdirektør. Ved de sentrene som er direkte underlagt universitetsstyret, vil saker kunne forelegges av senterleder med tilslutning fra rektor. Utvalget kan også selv beslutte å ta en forskningsetisk sak under behandling. Utvalgets uttalelse vil være rådgivende for universitetsledelsen.

¹ «Forskningsinstitusjoner skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene skal også angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes uttalelse fra redelighetsutvalget.»

² Forskningsetikkloven bruker betegnelsen «uredelighetssaker».

4. Grunnprinsipper for behandling av forskningsetiske enkeltsaker

Påstander om vitenskapelig uredelighet eller mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal håndteres umiddelbart ved det aktuelle fakultetet. Saksbehandlingen skal skje i linjen. Det er også mulig å bringe saker inn for Forskningsetisk utvalg, jf. punkt 10.

Saksbehandlingen skal gjennomføres slik at den sikrer forsvarlig fremdrift og håndtering av den enkelte sak.

En person som anklages for vitenskapelig uredelighet anses uskyldig inntil det motsatte er bevist med klar sannsynlighetsovervekt.

Når en forskningsetisk sak tas under behandling skal den innmeldte gis rett til innsyn i grunnlaget for saken, og ha rett til å uttale seg, herunder ved å imøtegå påstander som er fremsatt, i henhold til det kontradiktoriske prinsipp.

5. Offentlighet

Allmennhetens rett til innsyn i saksdokumenter i forskningsetiske saker følger reglene i offentleglova (lov 19. mai 2006 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd). Opplysninger kan unntas offentlighet i medhold av forskningsetikkloven § 11 om utsatt offentlighet fram til saken er ferdigbehandlet. Ved utlevering av opplysninger bør det særlig vurderes om opplysninger i saken er unntatt offentlighet etter forvaltningsloven (lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker) § 13 nr. 1 fordi det inneholder opplysninger om «noens personlige forhold», jf. offentleglova § 13. Opplysninger i saken vil også kunne unntas i medhold av offentleglova § 23 første ledd av hensyn til forsvarlig gjennomføring av personalforvaltningen til UiO.

En person som det behandles personopplysninger om i henhold til disse retningslinjene, har rett til å vite hvilke opplysninger dette er, hvor de stammer fra og hvorfor UiO har dem. Vedkommende har også rett til å få utlevert en kopi av sine personopplysninger som UiO behandler.

For sakens parter skal det gis rett til innsyn i dokumenter i tråd med forvaltningsloven § 18 jf. § 19. Dersom den innmeldte ber om innsyn i saken, vil vedkommende som hovedregel ha krav på å få opplyst innmelderens identitet.

II Innmelding, mottak og beslutning av videre prosess for forskningsetisk sak

6. Innmelding av forskningsetisk sak

Påstand eller mistanke om uredelighet i forskning eller mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer fremsatt mot en tilsatt ved UiO kan meldes skriftlig på eget skjema gjennom *Si fra-systemet*. Dette gjelder tilsvarende for en som søker tilsetting ved UiO, en som er tildelt doktorgraden eller er opptatt ved doktorgradsprogrammet, eller en som er tildelt eller skal tildeles graden dr.philos.³.

³ For tilsatte ved Det medisinske fakultet, Institutt for klinisk medisin, skal forskningsetiske saker meldes til Felles redelighetsutvalg for forskning for Institutt for klinisk medisin og universitetssykehusene

Alle har rett til å melde inn en forskningsetisk sak, uavhengig av om vedkommende er ansatt eller student ved UiO og uavhengig av om innmelder har blitt rammet av det kritikkverdige forholdet selv.

Universitetet kan også selv opprette en forskningsetisk sak når en har fått kunnskap om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer eller mulig vitenskapelige uredelighet.

En tilsatt ved UiO som melder fra om en forskningsetisk sak er vernet mot gjengjeldelse etter arbeidsmiljøloven (lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.) § 2 A-2.

7. Muntlig eller anonym innmelding av sak

Dersom nettskjema ikke er brukt, må mottaker sørge for at tilsvarende informasjon blir innhentet. Dette bekreftes skriftlig av innmelder, med mindre det gjelder en anonym innmelding.

Det er mulig å melde fra om forskningsetisk sak anonymt. Hvis det er av betydning for saken at innmelder identifiserer seg, skal vedkommende oppfordres til dette. En anonym innmelding kan gi begrenset mulighet for oppfølging og eventuelle sanksjoner mot den innmeldte. Videre må det gis informasjon om den innklagedes rett til å få innsyn i anklagen og hvem som har meldt saken inn.

8. Sentralt råd for mottak av forskningsetiske saker

Når en forskningsetisk sak er meldt inn eller opprettet, enten gjennom en av varslingslinjene i *Si fra-systemet* eller på annen måte, skal den forskningsetiske saken forelegges Sentralt råd. Sentralt råd består av avdelingsdirektør for Avdeling for forskningsadministrasjon, sekretær for Forskningsetisk utvalg, en representant fra Enhet for internrevisjon og en representant fra Avdeling for personalstøtte. Her gjøres en første vurdering av den innmeldte saken: om den skal tas under behandling og videre prosess besluttes. Det vil i den forbindelse kunne gjennomføres et møte med innmelder av saken, og eventuelt også aktuell dekan ved behov.

Dersom Sentralt råd kommer til at en sak skal avvises, skal beslutningen om avvisning begrunnes og meddeles innmelder.

III Behandling av forskningsetiske saker på fakultetene

9. Saksbehandlingsregler

Beslutningen om at saken behandles ved fakultetet skal meddeles innmelder og innmeldte.

Saksbehandlingen i en undersøkelse av melding om en forskningsetisk sak skal dokumenteres og arkiveres i UiOs elektroniske saksbehandlings- og arkivsystem. En undersøkelse av innkommet melding om en forskningsetisk sak skal håndteres i tråd med forvaltningslovens regler (lov 2. oktober 1967 nr. 10 om behandlingsmåten i forvaltningssaker). Reglene i kapittel IV Om saksforberedelse ved enkeltvedtak og kapittel V Om vedtaket får anvendelse selv om uttalelsen i saken ikke er et enkeltvedtak.

Det må tas stilling til om publikasjoner bør stanses. Det kan også i enkelte tilfeller være nødvendig å informere redaktører, samarbeidspartnere, finansieringskilder og medforfattere om at det foregår en utredning av en mulig uredelighet i forskning. Dette må skje i dialog med sakens parter.

Fakultetet skal gis tilgang til alt materiale som er nødvendig for en forsvarlig vurdering av saken, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det avgis en uttalelse.

Fakultetet oppnevner to erfarne vitenskapelig tilsatte til å bistå med å utrede grunnlaget for klagen. Fakultetet kan også kontakte andre tilsatte eller personer utenfor universitetet med kjennskap til saken eller personer som besitter spesiell ekspertise på det aktuelle forskningsfeltet, innhente dokumenter av relevans for saken eller innhente skriftlige redegjørelser fra aktuelle informanter.

Fakultetet skal gjennomføre samtaler med innmelder og innmeldte. Innmelder og innmeldte skal kunne ta med seg fullmektig til samtaler. Det skal føres referat, som bør godkjennes av begge partene. Referatet bør gi opplysninger som beskrivelse og tidspunkt for hendelsen, tittel på relevante vitenskapelige arbeider, og navn på involverte personer og deres tilknytning til fakultetet.

10. Skriftlig uttalelse

Det skal utarbeides en uttalelse i saker om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer, jf. forskningsetikkloven § 8 første ledd. Uttalelsen skal inneholde og ta stilling til

- a. en sammenfatning av sakens dokumenter, muntlige forklaringer og annet materiale som dekanen har lagt til grunn
- b. om det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer
- c. om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke
- d. om det foreligger systemfeil ved institusjonen
- e. om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake

I forskningsetiske saker kreves det klar sannsynlighetsovervekt for de faktiske forhold som ligger til grunn for å karakterisere en opptreden som vitenskapelig uredelig, jf. forskningsetikkforskriften § 7 tredje ledd.

11. Avslutning av saken og overføring til Forskningsetisk utvalg

En forskningsetisk sak vil kunne få følgende utfall ved behandlingen på fakultetet:

- a. Fakultetet konkluderer med at forskningsetiske retningslinjer ikke er brutt eller at det foreligger brudd på forskningsetiske retningslinjer, men ikke vitenskapelig uredelighet. Uttalelsen skal sendes til Forskningsetisk utvalg. Forskningsetisk utvalg vil da enten ta uttalelsen til orientering, sende saken tilbake til fakultetet for videre behandling for å sikre at saken er tilfredsstillende behandlet eller ta saken under behandling av eget initiativ, og orienterer da fakultetet om dette.
- b. Fakultetet konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Saken overføres da til behandling i Forskningsetisk utvalg. For det tilfelle at forskeren har erkjent forholdet, avsluttes saken på fakultetsnivå, og uttalelse om saken sendes til Forskningsetisk utvalg.

III Behandling av innklagede saker i Forskningsetisk utvalg

12. Utvalgets saklige virkeområde

Utvalget skal behandle enkeltsaker knyttet til brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet.

13. Habilitet

Forvaltningslovens regler om habilitet gjelder for utvalget, jf. forvaltningsloven kapittel II Om ugildhet.

Medlemmer av utvalget som er inhabile skal ikke delta i behandling av saken, jf. forvaltningsloven § 6. Utvalget avgjør selv om medlemmet er inhabil, uten at vedkommende medlem deltar, jf. forvaltningsloven § 8.

14. Saksbehandlingsregler

Beslutning om at saken behandles av Forskningsetisk utvalg skal meddeles innmelder og innmeldte.

Forvaltningslovens kapittel IV Om saksforberedelse ved enkeltvedtak og kapittel V Om vedtaket gjelder for behandlingen av saken.

Utvalget skal gis tilgang til alt materiale som er nødvendig for en forsvarlig vurdering av saken, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det avgis en uttalelse.

Utvalget kan enten selv, eller gjennom fakultet/museum/senter utrede grunnlaget for klagen. Utvalget kan blant annet gjennomføre samtaler med innmelder og innmeldte og eventuelt andre tilsatte eller personer utenfor universitetet med kjennskap til saken eller personer som besitter spesiell ekspertise på det aktuelle forskningsfeltet, innhente dokumenter av relevans for saken eller innhente skriftlige redegjørelser fra aktuelle informanter.

Det skal føres skriftlige referat fra samtaler og møter. Innmelder og innmeldte skal kunne ta med seg en fullmektig til samtalen.

Utvalget kan innhente sakkyndig bistand i forbindelse med behandlingen av saken. Utvalget bestemmer arten og omfanget av den sakkyndiges oppgaver.

Innmelder og innmeldte skal gis innsyn i det faktum som er innhentet i anledning saken, og gis anledning til å uttale seg før utvalget fatter en konklusjon.

15. Utvalgets uttalelse

Sakens fakta, med kopi av relevante originaldokumenter, skal nedfelles i en skriftlig uttalelse. Punkt 10 Skriftlig uttalelse gjelder tilsvarende for utvalgets uttalelse.

Uttalelser etter forskningsetikkloven § 8 skal avgis i møte og med alminnelig flertall. Ved dissens kan mindretallet kreve inntatt sin begrunnelse.

VI Klage

16. Klage

Uttalelse fra Forskningsetisk utvalg som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av innmeldte til Nasjonalt utvalg for granskning av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget), jf. forskningsetikkloven § 6 femte ledd. Forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring gjelder med de begrensninger som følger av forskningsetikkloven.

VII Oppfølging av utvalgets eller dekanens uttalelse, herunder rapportering til Granskingsutvalget

17. Personalmessig oppfølging av utvalgets uttalelse

Når det foreligger uttalelse fra utvalget i enkeltsaker, skal utvalgets sekretær innkalle til møte med universitetsdirektør, direktør for forskningsadministrasjon og personaldirektør for å orientere om uttalelsen og utvalgets konklusjon. Dersom det er konkludert med at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer, herunder om forskeren har opptrådt uredelig, vil Avdeling for personalstøtte bistå med å vurdere om bruddet også kan innebære brudd på statsansattelovens bestemmelser.

En tilbakemelding til grunnenheten skal alltid gis, både når det blir konkludert med brudd på anerkjente forskningsetiske normer og når det blir konkludert med at det ikke foreligger brudd.

18. Personalmessig oppfølging av dekanens uttalelse

Dersom det er konkludert med at det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer, herunder om forskeren har opptrådt uredelig, vil Avdeling for personalstøtte bistå med å vurdere om bruddet også kan innebære brudd på statsansattelovens bestemmelser.

En tilbakemelding til grunnenheten skal alltid gis, både når det blir konkludert med brudd på anerkjente forskningsetiske normer og når det blir konkludert med at det ikke foreligger brudd.

19. Rapportering til Granskingsutvalget

Institusjonen er pålagt å rapportere til Granskingsutvalget om alle forskningsetiske saker som er behandlet ved institusjonen som gjelder mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, jf. forskningsetikkloven § 6 fjerde ledd. Eksempler på alvorlige brudd vil kunne være uriktige opplysninger om vitenskapelige kvalifikasjoner i søknader m.m., destruering av forskningsmateriale for å hindre undersøkelser av uredelighet i forskning eller publisering av resultater flere ganger som tilsynelatende nye (selvplagiat). Når saken er ferdig behandlet ved institusjonen, rapporterer universitetsdirektør til Granskingsutvalget.

VII Forholdet til personopplysningsloven

20. Forholdet til personopplysningsloven

Behandling av personopplysninger i forskningsetiske saker skal skje iht. personopplysningslovens bestemmelser.

Formålet med behandlingen er å undersøke om det foreligger mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer eller vitenskapelig uredelighet.

Behandlingen gjennomføres for å oppfylle kravet i forskningsetikkloven § 6 om at forskningsinstitusjoner har ansvar for å behandle mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, og hjemles i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c. Der hvor det lagres personopplysninger som er helseopplysninger eller andre personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 hjemles behandlingen i arbeidsmiljøloven kapittel 2A jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav b.

UiO er underlagt arkiveringsplikt i arkivloven, slik at dokumentene som er lagret på en forskningsetisk sak i utgangspunktet ikke slettes uten uttalelse fra Riksarkivaren, jf. arkivloven § 9.

Personvernforordningen gir den det er registrert personopplysninger om, en rekke rettigheter i tillegg til retten til innsyn. Det vises til Personvernerklæring for ansatte kapittel 7 for nærmere opplysninger om disse rettighetene:

<https://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/personvern/personvernerkloring-for-ansatte.html>.

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 29.01.2019
Saksnr.: 2019/703 INGUNNMG

Hørings svar fra TF - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Vi slutter oss til endringene i de reviderte retningslinjene. Retningslinjene utgjør et godt grunnlag for behandling av forskningsetiske saker ved UiO.

Delegeringsmyndighet for dekanen er viktig for TF. Det er krevende å håndtere en sak i tråd med reglementets foreskrevne prosedyrer og samtidig ivareta arbeidsgiveransvar med oppfølging av medarbeidere i en vanskelig situasjon. Det er en problematisk dobbeltrolle som kanskje særlig gjelder oss, da det andre steder vil være en instituttleder som fungerer som arbeidsgiver.

Med hilsen

Aud V. Tønnessen
Dekan

Ingunn Maria Gjørva
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Ingunn Maria Gjørva
+4722850347, i.m.gjorva@teologi.uio.no

Fakultetssekretariatet
Kontoradr.: Domus Theologica
Blindernveien 9

Telefon: +4722850300
Telefaks: +4722850301
postmottak@teologi.uio.no
www.tf.uio.no

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 29.01.2019
Saksnr.: 2019/703 SBL

Høringsvar fra UV - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Det vises til høringsnotat med vedlegg datert 10.01.2019 om ovennevnte.

Fakultetet vil kommentere retningslinjene knyttet konkret til de aktuelle punktene 2, 6 og 8 i utkast til retningslinjer. Fakultetet har ingen kommentarer utover dette.

Ad punkt 2 – Ansvar og delegering

Det er viktig at UiOs Retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker er klare og tydelige, da miljøene forhåpentlig vil møte slike saker relativt sjelden. Fakultetet er helt enig i at slike saker bør behandles på lavest mulige nivå, men likevel med en rimelig avstand til forskningsmiljøene og forskere. Fakultetet ser det derfor som vesentlig at den faglige linjen som leder behandlingen av slike saker fortsatt er dekanen som i dag, og at det er uheldig at det i høringsnotatet åpnes for at lederrollen i slike saker kan delegeres. Fakultetet vurderer det også slik at det beste for slike saker er én behandlingslinje slik at man sikrer på beste måte lik behandling til enhver tid.

Ad punk 6 - Innmelding av forskningsetisk sak

Det er viktig at varsling av slike saker kan gjøres på en enkelt måte. Åpningen for at man i dag kan varsle forskningsetiske saker via Si fra-systemet, vurderes derfor som anvendbart også ut fra ønsket om at det skal være mulig å melde inn på en enkel måte. Fakultetet vurderer imidlertid at UiO bør være tydelig på at varslingsaker også kan gå via andre kanaler tatt i betraktning alvorlighetsgraden for et slikt varsel. Saken presenteres også ut fra en tanke om at varslere kan komme utenfor UiO, jf dette punktets andre avsnitt. Det vedlagte justerte nettskjema må justeres tilsvarende og ikke vise til e-post adresse ved UiO som identifikator. All den tid Si fra-systemet for ansatte ligger på ekstern nettside er det også allerede tilrettelagt for at et varsel kan komme fra forskere og andre utenfor UiO.

Mottaker på fakultetet via Si fra-systemet av slike saker vil legges i varslingslinjen for ansatte, dvs linjeledelsen. I denne type saker forutsetter fakultetet dette betyr dekan og fakultetsdirektør eller den i administrativ linje fakultetsdirektøren delegerer til. Dersom det åpnes for at Si fra-systemet skal kunne benyttes i saker om forskningsfusj, må også punkt på nett om «hvilke rettigheter har den som blir anklaget for noe kritikkverdige» vise til UiOs retningslinjer knyttet til behandling av

forskningsetiske enkeltsaker ved UiO. Fakultetet antar også at man justerer teksten på nettsiden for slike saker <https://www.uio.no/om/hms/si-fra/varsling/> uten at vi her går inn og foreslår endringer.

Ad punkt 8 – Oppfølging av melding om forskningsetisk sak.

Fjerde siste avsnitt som begynner med «Det må tas stilling til om det vil være nødvendig å stanse publikasjoner.», vurderes som uklar og kan resultere i drøftelser om hvem som skal ta disse grepene. Vil det være den innmeldte (forfatteren) eller fakultetet ved dekanen som kan/skal gjøre dette? Uklarheten kan resultere i unødige avveininger dersom det må være den innmeldte som må gjøre dette og særlig dersom den innmeldte er uenig i dette? Avsnittet bør derfor sette mer tydelige rammer for hvem som kan ha myndighet til dette.

Med hilsen

Helge Ivar Strømsø
prodekan for forskning

Solveig Bauge Løland
ass. fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Solveig Bauge Løland
+4722858056, s.b.loland@uv.uio.no

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 31.01.2019
Saksnr...: 2019/703 RASMUSGA

Høringsvar HF - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Fakultetets erfaring med behandling av enkeltsaker knyttet til mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer er at disse sakene er vanskelige og tidkrevende. Vi er glad for at retningslinjene revideres og vi er i hovedsak positive til forslagen om endringer. Vi har noen kommentarer.

- Kap I, 1., andre avsnitt: «... og andre alvorlige brud på anerkjente forskningsetiske normer...». Er det mulig å presisere eller gi eksempler på hva slike andre brudd kan være? Slik det er formulert er det veldig åpent og opp til dekanens forståelse eller tolkning.
- Kap I, 2., første avsnitt. Åpningen for at dekanen kan delegeres ansvaret for behandlingen er i tråd med hvordan slike saker i praksis må behandles.
- Kap I, 4., første avsnitt. «Saksbehandlingen skal skje i linjen». Hva betyr egentlig dette? Husk at disse retningslinjene også leses av andre enn ledelse og saksbehandlere, f.eks. av partene i saken, slik at formuleringene tar hensyn til dette.
- Kap II, 6., første avsnitt. Her omtales de som er tilsatt ved UiO, de som søker tilsetning ved UiO, de som er tildelt doktorgraden (ph.d. ved UiO?) og de som er tildelt eller skal tildeles (som har levert avhandling for bedømmelse?) graden dr.philos. Dette avsnittet er som dere ser ikke formulert presist nok. Vi er også usikre på om det er riktig at kandidater på ph.d.-programmet som ikke er tilsatt ved UiO ikke skal omtales i disse retningslinjene. Hvis denne kategorien (som altså har veiledning hos oss, deltar på vår forskerutdanning og leverer avhandling til bedømmelse hos oss) ikke omfattes av disse retningslinjene, så bør det presiseres.
- Kap II, 8., avsnitt 7. «Fakultetet oppnevner to vitenskapelige tilsatte med kompetanse innenfor forskningsetikk...» Hva menes her med kompetanse innenfor forskningsetikk? Vi er redd for at antallet personer fakultetet kan bruke i slikt arbeid blir for snevert. Dette er krevende arbeid og vi ønsker i utgangspunktet å fordele slikt arbeid og ikke benytte de samme personene mange ganger.

Forskningsseksjonen
Kontoradr.:

Telefon: 22 85 63 83
Telefaks: 22 85 45 50
postmottak@hf.uio.no
www.hf.uio.no

- Kap II, 10., c. Fakultetet er tilfreds med en slik presisering av at saker der fakultetet har konkludert med vitenskapelig uredelighet skal behandles av Forskningsetisk utvalg.
- Kap VII, 18., første avsnitt. Her kan det kanskje presiseres om det er slik at Avdeling for fagstøtte *skal* ha tilsendt rapporten og bistå, eller om det er slik at de *kan* bistå ved behov. Fakultetet er uansett glad for at enhetene har et tilbud om slik bistand.

Med hilsen

Thorbjørn Nordbø
Assisterende fakultetsdirektør

Rasmus G. Andresen
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Rasmus G. Andresen
+4722858313, r.g.andresen@hf.uio.no

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 07.02.2019
Saksnr.: 2019/703 NATALMA

Høringsvar fra OD - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Vi slutter oss til endringene i de reviderte retningslinjene men har en kommentar til kap.II, 6 Innmelding av forskningsetisk sak. I avsnitt 2 står det at «alle har rett til å melde inn en forskningsetisk sak, uavhengig av om vedkommende er ansatt eller student ved UiO». Menes det at alle, til og med de som ikke er ansatte og studenter ved UiO, kan melde inn en forskningsetisk sak? Vi ønsker en mer presis formulering av denne setningen.

Fakultetet har ingen kommentarer utøver dette.

Med hilsen

Pål Barkvoll
dekan

Natalia Andronova
rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Natalia Andronova
+4722845337, natalia.andronova@odont.uio.no

Fakultetsadministrasjonen
Kontoradr.: Geitmyrsveien 69/71, 0455 Oslo

Telefon: 22 85 20 00
Telefaks: 22 85 23 32
postmottak@odont.uio.no
www.odont.uio.no

Til:

FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 08.02.2019

Saksnr.: 2019/703 JENNYGR

Svar fra JUS på høring - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Vi viser til notat datert 10. januar 2019, og takker for muligheten til å komme med innspill til reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske saker ved UiO. Vi ønsker å rette oppmerksomheten mot noen problemstillinger knyttet til de involvertes rettssikkerhet og rollen til Forskningsetisk utvalg.

Rettsikkerhet

Vi stiller spørsmålsteget ved om de involvertes rettssikkerhet er tilstrekkelig ivaretatt i retningslinjene. Vi mener at det bør sies eksplisitt at slike saker også kan involvere en skadelidende person - for eksempel en forsker hvis arbeid er blitt plagiert – som ikke nødvendigvis er den samme som innmelder av en sak. Den skadelidendes behov og rettigheter i saksgangen bør presiseres, for eksempel i punkt 4 om grunnprinsipper for behandling av forskningsetiske enkeltsaker, i punkt 8 om oppfølging av melding om forskningsetisk sak og i punkt 14 om saksbehandlingsregler for Forskningsetisk utvalg. I punkt 8 og 14 bør det også presiseres at samtalen med den innmeldte forsker har som et av sine formål å ivareta kontradiksjonsprinsippet.

Forholdet mellom Forskningsetisk utvalg og fakultetene

Vi vil foreslå å se på nytt på balansen mellom fakultetene og Forskningsetisk utvalg. Vi mener at det kan være hensiktsmessig at det er en åpning for at Forskningsetisk utvalg kan bistå fakultetene med saksutredning som en del av fakultetenes saksbehandling. Dette er særlig viktig på små fakulteter for å skape avstand til linjen og sikre (oppfatningen av) en uhildet vurdering av saksforholdet.

Videre er det uklart i det foreliggende utkastet hva som er betydningen av overføring av saker til Forskningsetisk utvalg etter behandling ved fakultetene. Når det er slik at Forskningsetisk utvalg kan velge å behandle en sak hvor fakultetet har konkludert, uten at behandlingen i Forskningsetisk

Administrasjonsseksjonen
Kontoradr.:

Telefon: 22 85 50 50
Telefaks: 22 85 98 40
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no

utvalg skjer på bakgrunn av en klage eller anke, får dette konsekvenser for fakultetenes mandat og myndighet som bør presiseres.

Med hilsen

Dag Michalsen
dekan

Jenny Graver
forskningsrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:

Jenny Graver

+4722842051, jenny.graver@jus.uio.no

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 07.02.2019
Saksnr.: 2019/703 JELGVIN

SVs innspill til reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Fakultetet har sendt høringen til samtlige grunnenheter ved SV. De reviderte retningslinjene har også vært oppe til diskusjon på et instituttleder møte. Det har ikke kommet noen innspill til de foreslåtte endringene fra noen av grunnenhetene.

Fakultetet stiller seg bak de foreslåtte endringene og er av den oppfatning at dette er nødvendige justeringer for blant annet å tilpasse seg det nye lovverket. Fakultetet er også positive til beslutningen om at innmelding av saker skal skje gjennom en egen linje i *Si fra-systemet*.

Med hilsen

Tim Brennen
Forskningsdekan

Johannes Elgvin
Administrativ forskningsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Johannes Elgvin
+4722841170, johannes.elgvin@sv.uio.no

Fakultetsadministrasjonen
Kontoradr.: Eilert Sundts hus 3. et., Moltke
Moes vei 31, 0851 Oslo

Telefon: 22 85 62 64
Telefaks: 22 85 48 25
postmottak@sv.uio.no
www.sv.uio.no

Til:
FADM FFO Forskningsforvaltning

Dato: 08.02.2019
Saksnr.: 2019/703 BMIKALSE

Høringsvar fra MN - reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske enkeltsaker ved UiO

Vi viser til høringsnotat av 10.01.19 angående forslag om reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske saker ved UiO.

MN-fakultetet er positive til forslaget om reviderte retningslinjer. Imidlertid er det et avsnitt under punkt 8 vi mener kan klargjøres. Der står det at fakultetet skal oppnevne to vitenskapelig ansatte med kompetanse innenfor forskningsetikk til å bistå med å utrede grunnlaget for klagen. Hva menes her med «kompetanse innenfor forskningsetikk»?

Fakultetets praksis pr i dag er å oppnevne to vitenskapelig ansatte ved fakultetet med generell kompetanse innen forskningsetikk slik alle forskere har (jfr. dagens rutine for behandling av forskningsetiske saker). Hvis fakultetet istedenfor må oppnevne to vitenskapelig ansatte med forskningsetikk som forskningsområde, blir det svært begrenset hvor mange vitenskapelig ansatte ved UiO som kan bistå i slike saker.

Vi går ut i fra at nettskjemaet i Si-fra systemet også vil bli oversatt til engelsk. I innledningen til nettskjemaet står det at innmeldingen vil bli knyttet til varslers e-post adresse ved UiO. Det må også være mulig for eksterne å melde fra om mulige brudd på forskningsetisk normer via nettskjemaet.

Med hilsen

Morten Dæhlen
dekan

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Fakultetsadministrasjonen
Kontoradr.: Sem Sælands vei 24

Telefon: 22 85 52 00
Telefaks: 22 85 63 39
postmottak@mn.uio.no

Saksbehandler:

Björg Mikalsen

+4722854360, bjorg.mikalsen@mn.uio.no

Til:

Dato: 21.02.2019
Saksnr.: 2019/703 KORE

Det medisinske fakultets høringssvar om forslag til reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske saker

Det medisinske fakultetet støtter forslag til reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske saker ved UiO. Fakultetet mener forslaget om reviderte retningslinjer for behandling av forskningsetiske saker ved UiO vil gi et godt utgangspunkt for arbeid med forskningsetiske saker hvor det er snakk om brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

Med hilsen

Ivar Prydz Gladhaug (signering)
dekan

Unn-Hilde Grasmø-Wendler
fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Katrine Ore
+4722845517, katrine.ore@medisin.uio.no

Fakultetsadministrasjonen
Kontoradr.: Sogn Arena, Klaus Torgårds vei
3, 2. et., 0372 Oslo

Telefon: 22 84 53 00
Telefaks: 22 84 53 01
postmottak@medisin.uio.no
www.med.uio.no

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven)

Dato	LOV-2017-04-28-23
Departement	Kunnskapsdepartementet
Ikrafttredelse	01.05.2017
Endrer	LOV-2006-06-30-56
Rettsområde	Skoler, universiteter og forskning ► Forskning Skoler, universiteter og forskning ► Helseforskning
Kunngjort	28.04.2017
Korttittel	Forskningsetikkloven

Innholdsfortegnelse

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) Innholdsfortegnelse

Jf. tidligere lov 30 juni 2006 nr. 56.

§ 1. *Formål*

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer.

§ 2. *Virkeområde*

Loven gjelder forskere og forskning i Norge. På Svalbard¹ og Jan Mayen² gjelder loven dersom forskningen drives av forskere ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Granskingsutvalget kan videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

1 Jf. lv 17 juli 1925 nr. 11.

2 Jf. lov 21 feb 1930 nr. 2.

§ 3. *Uavhengighet*

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne loven skal være faglig uavhengige.

§ 4. *Forskeres aktsomhetsplikt*

Forskere skal opptre med aktsomhet for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette gjelder også under forberedelser til forskning, rapportering av forskning og andre forskningsrelaterte aktiviteter.

§ 5. *Krav til forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner er offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

- a) nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- b) at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

§ 6. Behandling av uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner

Forskningsinstitusjoner har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Forvaltningsloven¹ kapittel IV og V gjelder for disse sakene.

Forskningsinstitusjoner skal ha et redelighetsutvalg. Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

Forskningsinstitusjoner skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene skal også angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes en uttalelse fra redelighetsutvalget.

Forskningsinstitusjoner skal rapportere saker om mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Granskingsutvalget.¹

Uttalelser som konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan påklages av forskeren til Granskingsutvalget, jf. § 7 annet ledd. Forvaltningsloven² kapittel VI gjelder med de begrensninger som følger av denne loven.

1 Se § 7 (1).

2 Lov 10 feb 1967.

§ 7. Granskingsutvalget

Departementet oppnevner et nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning. Granskingsutvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Lederen skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap.

Granskingsutvalget er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Utvalget kan også behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer på eget initiativ. Forvaltningsloven¹ kapittel IV og V gjelder for disse sakene. Granskingsutvalgets uttalelser er endelige og kan ikke påklages videre.

Granskingsutvalget skal veilede forskningsinstitusjoner om behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

1 Lov 10 feb 1967.

§ 8. Uttalelser i uredelighetssaker

I uttalelser fra forskningsinstitusjoner etter § 5, redelighetsutvalg etter § 6 annet ledd og Granskingsutvalget etter § 7 i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

- a) om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke,
- b) om det foreligger systemfeil ved institusjonen og
- c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

§ 9. Nasjonale forskningsetiske komiteer

Departementet oppnevner nasjonale forskningsetiske komiteer som til sammen dekker alle fagområder, og bestemmer hver komité's ansvarsområde. Medlemmene oppnevnes av departementet etter forslag fra relevante organer. Hver komité skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteene skal være rådgivende organer innen forskningsetikk.

§ 10. Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk

Departementet oppnevner regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. Hver komité skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus, og skal ha minst én lekrepresentant.

Komiteenes ansvarsområder følger av helseforskningsloven¹ og annen lovgivning som legger oppgaver til komiteene.

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag er klageinstans for komiteenes vedtak, også for vedtak etter offentleglova.² Den nasjonale komiteens avgjørelse er endelig og kan ikke påklages videre.

1 Lov 20 juni 2008 nr. 44.

2 Lov 19 mai 2006 nr. 16.

§ 11. Unntak fra offentlighet

Offentleglova¹ § 24 annet ledd gjelder for saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer etter denne loven.

1 Lov 19 mai 2006 nr. 16.

§ 12. Forskrifter

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om oppnevning av og saksbehandling i komiteer og utvalg etter loven.

§ 13. Ikrafttredelse

Loven trer i kraft på det tidspunktet Kongen bestemmer.¹

Fra samme tid oppheves lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning.

1 Fra 1 mai 2017 iflg. res. 28 apr 2017 nr. 505.

§ 14. Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover: — — —